

19 DE JULIOL DEL 36: L'OLIMPIADA QUE NO VA PODER SER

-L'OLIMPIADA POPULAR: ESPORT I COMPROMÍS ANTI-FEIXISTA-

Carta del Comitè Organitzador de l'Olimpiada Popular a la Junta Directiva del CADCI del 6 de maig de 1936. Expedient sobre la Olimpiada Popular de Barcelona.

[ANC1-886-T-12647 \(Imatge 6 / 16\)](#)

Descripció

Carta del Comitè Organitzador de l'Olimpiada Popular a la Junta Directiva del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i la Indústria (CADCI) del 6 de maig de 1936, en la que s'agraeix a la Junta i els membres del CADCI el recolzament rebut per dur a terme l'Olimpiada Popular.

Interès del document

El document ens mostra les característiques de l'Olimpíada Popular que es va voler dur a terme a Barcelona a finals del juliol de 1936. El govern de la Generalitat pretenia celebrar unes olimpíades de caràcter popular, solidari i anti-feixista, alternatives a les que s'havien de celebrar a Berlín, amb el partit nazi al poder. L'alçament franquista del 19 de juliol, però, va truncar el projecte.

El document ens situa la dinàmica esportiva catalana en un context polític concret -el de la II República, l'alçament franquista i la Guerra Civil- i, alhora, en la conjuntura esportiva i política europea.

Context

Des de principis de segle XX, la cultura de l'esport va anar creixent. Diferents corrents de pensament van facilitar-ho. Van confluïr moviments higienistes, nacionalistes, folkloristes, naturalistes... Durant els anys 20, el procés de creixement es va intensificar. Va passar de ser una manifestació elitista a un fenomen públic lligat a la cultura de masses, potenciat per la premsa i la radio. Moviments culturals i partits polítics i van veure el potencial de l'esport com a transmissor de determinats valors (esforç, salut, disciplina, superació, cooperació, competició...) i, alhora, com a medi de control social i enquadrament polític.

Els Jocs Olímpics (JOO) moderns, prenent de referent els jocs esportius celebrats a l'Antiga Grècia, van arrencar de la iniciativa del baró Pierre de Coubertin, pedagog francès interessat en la pràctica dels esports. D'ell va néixer la idea d'una competició que reunís esportistes de tot el món, sense ànim de lucre i que promogués la pau entre els pobles. Coubertin va fundar el Comitè Olímpic Internacional (COI) l'any 1894, l'òrgan que regularia JOO. Hi havia sectors, però, que veïen el COI amb un tarannà massa aristocràtic i, el 1921, es van celebrar a Praga uns JOO alternatius organitzats per partits socialistes.

El 1931, el COI havia d'optar entre Berlín i Barcelona com a seu dels JOO que s'havien de celebrar el 1936. Alemanya s'havia quedat sense JOO per culpa de la Primera Guerra Mundial i la postguerra. Concedir-li la candidatura suposava un gest de distensió. Berlín era, doncs, una candidatura amb opcions. La decisió s'havia de prendre en una reunió a Barcelona programada per l'abril del 31. Al proclamar-se la República, els membres del COI van preferir no anar a Barcelona i decantar-se, definitivament, per Berlín. Amb l'ascens del nazisme al poder, especialment quan van començar a aplicar mesures discriminatòries vers els atletes jueus, des del món de l'esport van sentir-se veus que s'hi van oposar. El Comitè Olímpic dels Estats Units d'Amèrica, per exemple, va votar boicotejar els JOO. La majoria de federacions, però, al final van optar per mantenir la seva participació, inclosa una representació espanyola.

A Catalunya i Espanya, el clima polític democràtic i popular que va obrir la Segona República espanyola (1831-1839) va reforçar l'expansió de l'esport amb un caràcter popular, relacionant-lo amb la cultura i vinculat amb el teixit associatiu. El CADCI, per exemple, una associació de dependents i comerciants catalanista, era membre del Comité Català pro Esport Popular (CCEP). D'aquest organisme va néixer la idea d'organitzar uns JJOO alternatius per manifestar-se en contra els JJOO de Berlín i projectar la Barcelona de la II República al món. A mig camí entre els JJOO oficials i els JJOO socialistes, des del CCEP, van promoure l'Olimpíada Popular, amb l'ajut econòmic de la Generalitat i la implicació especial de Jaume Miravittles i Josep Antoni Trabal. Es va diluir el caràcter competitiu dels JJOO oficials, es van reforçar els valors de la participació i la solidaritat, es va eixamplar la participació de les dones i es va permetre la participació de nacions no reconegudes (Palestina, Galícia, Euskadi...), així com la d'exiliats de l'Alemanya i la Itàlia feixistes. Hi havien de participar 6.000 esportistes i 20.000 acompanyants. L'acte d'inauguració estava previst pel 19 de juliol de 1936 i, els jocs, entre els dies 22 i 26. La sublevació franquista va impedir que es poguessin dur a terme. Malgrat tot, alguns dels esportistes es quedaran com a voluntaris en la defensa de la República o participaran en els esdeveniments esportius que es van promoure durant la guerra en el bàndol republicà.

Qüestions:

- Observeu la imatge, emprant com a guia de l'observació la [fitxa](#) (nivell bàsic: fitxa 4: *Extracció de la informació. Interrogació de les fonts*; nivell avançat: totes les fitxes)
- Quina era la raó de ser i quin caràcter que se li volia donar a l'Olimpíada Popular? Busqueu elements del document que ho corroborin. Fixeu-vos, per exemple, en el logotip de l'Olimpíada Popular.
- Busqueu la història del CADCI. Perquè creieu que podia interessar-li la promoció de l'esport?, i de l'Olimpíada Popular?
- Busqueu altres entitats, associacions o persones que promoguessin l'esport a Catalunya des de mitjan s. XIX. Relacioneu el tarannà o característiques de l'entitat o persona amb el context social i polític.
 - Us pot ser útil l'entrada "[història de l'esport a Catalunya](#)" de la Viquipèdia. Hi ha nombroses referències i enllaços a entitats i persones que van promoure l'esport.

Per continuar indagant

- A l'Arxiu Nacional de Catalunya, podeu trobar altres documents que conformen [l'Expedient sobre la Olimpíada Popular de Barcelona](#)
- L'esmentada entrada "[història de l'esport a Catalunya](#)" de la Viquipèdia és força completa i s'hi troben nombroses referències i enllaços a entitats i persones que van promoure l'esport.
- En el blog del Servei didàctic de l'ANC, hi ha una [proposta didàctica](#) per treballar l'Olimpíada Popular.
- Bibliografia:
 - Santacana, C., "La frustrada Olimpíada Popular", a *La Guerra Civil a Catalunya*, vol. 1, edicions 62, Barcelona: 2004.
 - Pujades, X., "Entre l'estadi i la trinxera. Desenvolupament i presència de l'activitat esportiva en la rereguarda catalana (1936-1939)", a *La Guerra Civil a Catalunya*, vol. 2, edicions 62, Barcelona: 2004.